

Omvälvande Fenomen 1989 (mina nya vanor)

Inser nu att 1989 var relativt sprängfyllt av nya, oväntade fenomen. På både mitt personliga plan och i kollektiva sfärer, hände mer samtidigt än jag riktigt har reflekterat över. Det mesta utspelade sig under årets andra halva, fr.o.m. juli t.o.m. december, då jag gick från tretton till att fylla fjorton.

Ändå kändes den tiden mer naturlig än krisartad - mindre dramatisk än såväl senare som tidigare utvecklingsfaser. Anger fenomenen här i någon sorts rangordning för hur mycket de betydde för min tillvaro då. Kamrater m.fl. viktiga relationer blir för känsliga att beskriva eller för komplexa att väga in i bilden här.

1) Började nyfiken läsa böcker vart och vartannat dygn, skönlitteratur som skiftande äventyr inklusive pojckdeckare, parallellt med vetenskapliga tidskrifter som jag tidigare torde tyckt vara urtråkiga. Dvs nu kom sig läsandet från inre behov snarare än yttre press, och blev snabbt mer vanemässigt än projektartat.

2) Vi behövde inte längre gå till skolan (blott vissa lektioner) eftersom merparten av lärarna hade gått ut i strejk. Närmare en hel månad kunde man mysa gränslöst hemma, kolla film, lägga pussel eller studera sådant jag ville hellre.

3) Kom på att man kunde spela in låtar direkt från radion. Kassetterna fylldes med massa vitt spridda singlar (halvt omöjliga att kontrollera) = ej längre enbart självvalda skivalbum. Varken före eller efter 1989 har jag hört lika ofta på splitt ny popmusik i realtid (fast iofs snabbt upptäckte oldies-program även då).

4) Började skriva mina första små berättelser med privatdetektiven Gusten (fastän hans mysterier tog fart först sommaren -90). Tydligen hade jag länge uppvisat språkligt handlag med episoderna vi skulle tota ihop på skoltid, trots blyghet en viss påhittighet. Dock medförde 80-talets final alltmer seriebyggande kapitel, systematiska inramningar av mina kreativa infall.

5) Bytte rum hemma, till det jag haft under tidigaste åren (före det blev syrrans egna), men nu med nytt skrivbord, ny säng, nytt golv, ville dock behålla samma tapeter (vilket följdes av diverse ommöbleringar, i tätare takt än jag ens hunnit påtänka under vuxnare år, emedan mitt variationsbehov nöjt sig med mentala skiftningar).

6) Fick mitt livs första (vakna) utlösning, s.k. sädestömning, och blev tämligen överraskad - visste knappt ens att det kunde ske i ensamt tillstånd. Närmare beskrivningar av belägenheten blir för privata att plocka med här - nåväl, den väckta lusten bildade raskt nya rutiner.

7) Övergick alltmer till tresteg från längdhopp och sprint. Kom på bronsplats i ett distriktsmästerskap, tog sen silver i kamp med "hela västra Sverige" (men upphörde att friidrotta under 1990).

8) Glasögon var jag tvungen att få, en identitetsavgörande etikett, likt prickarna över i.. Blev ganska god vän med glasögonen ändå - kände mig en smula intellektuell, och har aldrig velat testa linser. Som en blixtn från klar himmel hade jag tydligen börjat bli riktigt närsynt (nog delvis pga massa dataspelande nära intensiva skärmar).

9) "Världens bästa TV-serie" hade just rullat igång, dvs En Himla Många Program med Galenskaparna. Föga anade jag att dessa eller andras skapelser skulle bli klassiker att återvända till - var ju bara naturliga inslag i vår kulturella verklighet då.

10) For via Jokkmokk och Kiruna ända upp till Narvik, det nordligaste jag nånsin varit på (även fast hållt hus i hela Norrland många gånger). Delvis skedde det för att pappa hade uppdaterat bilen, samma sommar monterat takbox osv.

11) När vi som vanligt skulle flyga upp till morfars hus under julen, blev planet såpass försenat att vi fick åka till fara till övernattningshotell vid mellanlandningen i Sockholm, och nästa morgon blott kom till

Skellefteå, så fick åka buss uppåt Luleå med alla resväskor - en krånglig procedur som familjen aldrig hade upplevt dessförinnan. Vi kom hursomhelst fram före julafton, som skulle visa sig bli den sista utan vare sig mormor eller morfar, om än andra goda släktingar fyllde tomrummet.

12) Mur som föll och länder som blev "fria igen", var ju fint att det skedde längs Europa. Emellertid mina ringa, historiska kunskaper, saknade både inblick och distans - kunde varken bli chockad eller fröjedefull inför de många folkens öden.

Jo, min tillvaro var väl tämligen materiellt inriktad, medan socialpsykologiska lager lurade först bakom nästa hörn - säkert mer omvälvande än något på denna lista. Ändå var jag lika intresserad av de samhällsvetenskapliga ämnena som av de naturvetenskapliga.

13) CD-spelare hade pappa plötsligt skaffat, som nu skulle komplettera vår gamla utsökta stereoanläggning. Dröjde visserligen ett år tills jag ens började köpa och lyssna på compact-discar - hade fortfarande fullt upp med kassetband som jag ville "spara hela världen på".

Apropå vardagliga maskiner : Rakapparat behövde jag redan några månader senare, och microvågsugn dröjde ej länge förrän familjen hade vant sig vid.

14) En egen enkel kompaktkamera hade jag icke haft förrän just denna tid - fast dröjde till 1996 före mitt fotointresse exploderade. Emellertid 1989 var jag mycket mån om att sätta in saker i album, pärmar och notera på etiketter - en ansats som snart ebade ut och drunknade i allt tillströmmande material.

Filmkamera förekom, om än i lånad form, och känns fortfarande som en besynnerlig dröm att jag skulle kunna kolla på uppväxtmiljön i rörliga bilder - den får hellre förbli frusen.